

Hřeben poloniny Krásná vypadá nenáročně, ale najde se tam pár kopců na kterých se pěkně zapotíte.

ZAKARPATSKÁ UKRAJINA TADY JE MOŽNÉ VŠE

Takovouto odpověď jsme dostali od paní na hřišti ve vesničce Ust' Čorná, když jsme se jí ptali, jestli je možné zde přespát. A jak jsme se za těch 14 dnů stihli přesvědčit, měla pravdu. Je tam možné vše.

Kamarád poslední dobou nepřestával básnit o krásných travnatých poloninách a o kraji Nikoly Šuhaře. Museli jsme mu slíbit, že tentokrát konečně zavítáme tam, kam chce on. A vzhledem k tomu, že už většinu karpatského hřebene máme skoro prošlou, tak nám nic jiného ani nezbývalo. Zvolili jsme trasu vedoucí přes tři poloniny, které na sebe pěkně navazovaly – Černohorskou poloninu, Svidovec a poloninu Krásná. Za ní už ležel náš cíl – Koločava. Vše vycházelo dobře časově, i s cestou zhruba na 14 dnů.

POP IVAN SE ZLOBÍ

Vyrazili jsme z vesničky Luhy. Člověk by ani nepoznal, že není na Balkáně, vše je tu naprosto stejné. (Však jsme také kousek od rumunských hranic a na Zakarpatské Ukrajině prý žije velký mix různých národností.) Výstup na Pop Ivan Černohorský (2025 m n. m.) byl dost zmatený. Sice jsme měli mapu, ale bez značek se v té spleti různých cestí-

ček nedá orientovat. Zrovna když jsme se blížili k vrcholu, přihnala se pěkná bouřka. Během minuty jsme byli i v pláštěnkách úplně promočení a můžu vám říct, že nic člověka nedonutí k běhu tak rychle, jako když vedle něho udeří pár blesků. Pádili jsme dolů a při každé ráně se instinktivně krčili. Bouřka se našťestí rychle přehnal, vylezlo sluníčko a my si mohli na Pop Ivanu kolem ruiny bývalé observatoře roztahat mokré oblečení a pobíhat tam jen v mokrých trenýrkách. Za chvíli jsme měli všechno suché a vyrazili jsme dál po hřebeni. Šli jsme podél bývalé Československo-polské hranice lemované patníky (teď je již na obou stranách Ukrajina). Tak tohle bývalo za první republiky ještě naše. Zvláštní. Druhý den jsme navštívili Hoverlu – nejvyšší horu Ukrajiny (2061 m n. m.). Cestou jsme potkali i pár dalších českých výprav. Na vrcholu byla už lidí spousta. A také spousta odpadků. Z druhé strany je totiž cesta a dá se autem vyjet skoro až nahoru. Opět jako na Balkáně, místní si prostě své přírody neváží.

POLONINA SVIDOVEC

Další den při sestupu do vesničky Kvasy jsme si ještě stihli koupit v salaši čerstvé kravské mléko – 1,5 l za 5 hřiven (asi 18 Kč). S tím, co se u nás prodává v krabicích, se nedá srovnat. Ve vesnici jsme se osvěžili v obchodě koupeným chlazeným pivem (za 2 hřivny, je tu opravdu levně) a vyrazili opět nahoru na poloninu Svidovec. Ta už byla trochu jiného rázu, než předchozí Černohorská. Přece jen je o nějakých pár set metrů nižší. Tady už se jednalo opravdu spíš jen o travnaté kopečky. Ale vše je stále nad hranicí lesa a tudíž je pořád krásný výhled. Nejvyšší horou je Bliznica (1883 m n. m.).

VODKA A CHROCHTÁNÍ PRASAT

Po sestupu ze Svidovce nás čekalo nemilé překvapení. Vesnice Ust' Čorná leží až za širokou řekou a most nikde. V blízkém stavení se nabídli, že nás pře-

vezou. Počkali jsme ještě na pár pastevců, dostali sklenici mléka, popovídali si, a pak na korbě mohutného nákladáku značky Zil přešli na druhý břeh. Párkrát jsme se prošli vesničkou sem a tam, než jsme našli nějakou hospodu, kde by se i vařilo. Místní lidé sedící na zápraží nás udiveně pozorovali, jak tam už počtvrté procházíme kolem nich... Nakonec se ale podařilo a my si konečně dali zas pořádné jídlo. Hospůdka vypadala celkem luxusně, o to víc nás překvapily „luxusní“ turecké záchody. Ne, že bychom na ně nebyli zvyklí, ale „kadibudku“ a pod otvorem hrnců výkalů, jsme ještě neviděli. No nechtěl bych to tedy vynášet... Při podvečerním posezení (už v jiném podniku) nám paní hostinská nabídla ubytování v domku u ní na zahradě. 10 hřiven (cca 35 Kč) na osobu byla opravdu neodolatelná cena. To ještě ale netušila, co ji čeká. V hospodě si totiž jednoho z nás jakýsi místní chlapík spletl se svým kamarádem, a i když se to rychle vysvětlilo, nezachránilo nás to od družby a litrů kotrmelcové vody. První flaška

Černohorská polonina po dešti.

vodky stála na stole. Čím jí bylo méně, tím lépe se nám mluvilo. Krásně jsme si tou směsicí češtiny, slovenštiny a ruštiny rozuměli. Objevila se druhá flaška a přibyli další kamarádi. Naše paní domácí už nás začala nepříjemně pozorovat. Asi tušila, že nejsme na takové pití stavěni. Když prohlásila, že zavírá, nechali naši hostitelé vynést celý stůl ven, objednali další lahve a pokračovalo se. Ale aspoň jsme mohli nepozorovaně ty panáky vylévat přes rameno, když je odmítnout nešlo. Kamarád se snažil z dalšího pití vykroutit svou dokonalou „ukrajinštinou“: „Čo já taký malenký mogu zvládnut takóju robotu toto vypít?“ Vše marné, už tam měl další deci vodky. Stále jsme ale našim ukrajinským bratrům nestačili. O to víc nás překvapilo, když náš hostitel prohlásil, že už musí jít, protože zítra ráno jede do Kyjeva. Nastoupil do auta a odjel. Když jsme se ostatních ptali, jestli to je normální, a co třeba policie, tak se jen smáli. Tohle je prý Ukrajina. No tak jo. V našem zahradním domečku bylo veselo. Hned za ním byl chlívěk s prasaty a přes stěnu bylo slyšet radostné chrochtání. My bychom asi taky teď patřili spíše tam. Jeden kamarád usnul se zabaleným spacákem mezi stehny a když jsme se ho ptali, co dělá, tak prohlásil, že je to „mezifáze mezi něčím“. Přesný popis. Asi myslel mezifází mezi životem a smrtí. Druhý naopak nemohl spát a neustále filozofoval o lásce, práci a o fotáku, co prý zapomněl v té hospodě. (Ráno jsme mu ho ale naši vedle batohu.) Své monology prokládal vždy jen exkurzí za prasátky. No, mohu říct, že jsme se moc nevyspali.

JAK JSEM POTKAL RAMBA

Další den byl výstup na poloninu Krásná opravdu zážitkem. Nikomu bych to nepřál. Sotva jsme se vydrápali nahoru, hned jsme se raději utábořili. Po krátkém výletu po okolí jsme uvařili večeři a poněvadž začalo poprchávat, všichni zalezli do stanů. Já ještě venku myl ešus. Utírám jej mokrou trávou a když vzhlednu, vidím asi 50 metrů od sebe chlápka s kuklou na hlavě, celého v maskáči, jak klečí a míří na mě puškou. Okamžitě jsem instinktivně zalehl.

(Ještě že jsem kdysi sledoval akční filmy, teď se mi to vyplatilo.) Kdo to ale může být? Na paintball to nevypadá, psychopat hledající svou obět v horách mi také přijde nepravděpodobný... Že bychom se nachomýtlí k nějakému vojenskému cvičení? Přiškrčeným hlasem volám na ostatní. „Je tu nějaký chlap s puškou a míří na mě.“ Poprvé se odvážím zvednout hlavu. Naznačuje mi, abych vstal. Tak jsem tedy tak učinil a spolu s ostatními udiveně koukám, jak ten člověk beze slova prochází kolem nás po cestě. Holé pracky jako lopaty

svírají pušku, co měl Rambo ve třetím díle. Že by to byl on? Když jsem byl malý, tak mi jeden kamarád vyprávěl, jak potkal Ramba v horách. Prý zaťal biceps, až mu praskla košile. Tenkrát jsem mu to nevěřil. Teď jsem ho ale potkal v horách i já. A co víc. Mířil na mě a já to přežil. To až mu budu vyprávět... To bude to kimono vyšívané zlatou nití, co dostal od Van Damma a nechtěl mi ho nikdy ukázat, proti tomu nic. Rambo prošel. Pozorujeme, jak ještě párkrát cvičně zaklekl, zkontroloval kraj pod sebou a zmizel v lese. →

Místní lidé jsou velmi přátelští a rádi dlouze vyprávějí, i když jim třeba moc nerozumíte.

Polonina Krásná si svůj název určitě zaslouží.

NIKOLA ŠUHAJ A OLBRACHTOVY KAPSY

Poloninu Krásnou jsme přešli asi za den. Široká cesta, pod kterou je ukrytý plynovod, umožnila užít si hor i líným lidem v džípech a na čtyřkolkách. Ale co, příroda je prý všech. Pak už jen sestup do Koločavy. Tam jsou Češi dobře známí. Jezdí jich tam mnoho. I místní děti umí pěkně česky pozdravit. „Ahoj, dej bonbón.“ Za úplatu nás jeden klučina zavedl k hrobu bratrů Šuhajů

**JAKO VHODNÝ DÁREK
DOMŮ DOPORUČUJI
KOUPIŤ MÍSTNÍ VODKU,
KTERÉ SE TAM ŘÍKÁ
GORILKA. VŠICHNI SI
PAK UŽIJÍ POŘÁDNOU
OPICI S VÁMI.**

i Nikolovy milé Eržiky. Bez jeho pomoci bychom to ani náhodou nenašli. Báli jsme se, že to bude díky českým turistům moc velký „Disneyland“, ale naštěstí si vesnička žije dál svým životem a žádné stánky s kýči a předražené restaurace tu nenajdete. Podle knižního průvodce jsme se nechali ubytovat v místní škole Ivana Olbrachta před kterou stojí i jeho busta. Cena opět směšná – 10 hřiven (35 Kč) na osobu i se sprchou. (Ta je tedy trochu divoká. Cáká to z ní všude možné jen ne tam, kde by mělo a ráno vždy pře-

stává téct, takže se vám může stát, že budete jako kamarád pobíhat namýdlený chodbami a zkoušet umyvadla, jestli z nějakého ještě trochu nekape.) Záchody jsou až venku na hřišti, takže když se vám v noci zachce, užijete si dlouhou procházku monumentální školní budovou. Na hřišti se pasou krávy. Chodí si tu dokonce i všude volně po ulicích, jak chtějí (člověk si připadá jak v Indii). Auta nevědí, čemu se mají vyhýbat dřív. Jestli jim, nebo díram v silnici. Druhý den jsme navštívili muzeum Ivana Olbrachta, které je rovněž ve škole. Je to jen jedna malinká místnůstka. Paní nám poločesky v pěti minutách řekla vše podstatné. Nejvíc mě zaujalo, jak vyprávěla o zdejších návštěvách pana Olbrachta. Prý měl hluboké kapsy až po kolena (asi něco jako dnešní zlodějí v supermarketech) a ty plné bonbonů pro děti. No aspoň víme jaký „dejbónbon“ je to naučil. No, a pokud budete v Koločavě, určitě si zajděte ještě do české hospody Četnická stanice a ochutnejte nějakou místní specialitu, třeba vareniky, pelmeně nebo pectivý šašlik.

KUPTĚ SI GORILKU

Jako vhodný dárek domů doporučuji koupit místní vodku, které se tam říká gorilka. Je levná a přitom opravdu kvalitní. Ozkoušeno, všichni doma si pak užijí pořádnou opici s vámi. Ale pozor. Na hranicích je povolen jen litr na osobu! Jinak může přijít Rambo a bude zle. Na Ukrajině je možné všechno. ■

Ne všechna stavení na Zakarpatské Ukrajině vypadají takto, ale je vidět, že se jedná o chudý kraj.